

6180 – C04 – IISS – N – 19

THIRD SEMESTER B.Sc. DEGREE EXAMINATION, NOVEMBER 2019

SANSKRIT

(Basic)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Texts: 1) स्वप्नवासवदत्तम् - 70 marks.
2) व्याकरणम् - 10 marks.

I. समीचीनपदेन रिक्तस्थानं पूरयत :

(10 marks)

1. उदयनः _____ देशस्य राजा।
(मगध, वत्स, अवन्ति)
2. स्वप्नवासवदत्ते _____ अङ्काः सन्ति।
(षट्, सप्त, दश)
3. कमण्वान् उदयनस्य _____ ।
(सचिवः, सेनापतिः, कञ्चुकी)
4. वासवदत्तायाः धात्री _____ ।
(अङ्कारवती, वसुमती, वसुन्धरा)
5. वासवदत्तायाः अपरं नाम _____ ।
(पद्मावती, अवन्तिका, विजया)
6. उदयनः साक्षात् शरचापहीनः _____ ।
(कामदेवः, इन्द्रदेवः, वरुणदेवः)
7. भासरूपकाणां प्रथमः सम्पादकः _____ ।
(कृष्णशास्त्री, नारायणशास्त्री, गणपतिशास्त्री)
8. पुष्पकभद्रादयः _____ ।
(सचिवाः, मान्त्रिकाः, ज्योतिषिकाः)
9. यौगन्धरायणः _____ वेषेण आगच्छति।
(भिक्षुकः, परिव्राजकः, ब्रह्मचारी)
10. त्रिपयगा _____ नद्याः अपरं नाम।
(गङ्गा, यमुना, सरस्वती)

II. Translate and explain any three of the following :

(18 m)

ಯಾವುದಾದರೂ ಮೂರನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ, ವಿವರಿಸಿರಿ:

1. ನೈವೇದಾನಿ ತಾದೃಶಾಶ್ಚಕ್ರವಾಕಾ
ನೈವಾಪ್ಯನ್ಯೇ ಸ್ತ್ರೀವಿಶೇಷೈर्वಿಯುಕ್ತಾಃ ।
ಧನ್ಯಾ ಸಾ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂ ತಯಾ ವೇತ್ತಿ ಭರ್ತಾ
ಭರ್ತೃಸ್ನೆಹಾತ್ ಸಾ ಹಿ ದಧಾಪ್ಯದಗಧಾ ॥
2. ಉದಯನವೇಂದುಸವರ್ಣವಾಸವದತ್ತಾಬಲೌ ಬಲಸ್ಯ ತ್ವಾಮ್ ।
ಪದ್ಮಾವತೀರ್ಣಪೂರ್ಣೌ ವಸಂತಕಮ್ರೌ ಭುಜೌ ಪಾತಾಮ್ ॥
3. ದುಃಖಂ ತ್ಯಕ್ತುಂ ಬದ್ಧಮೂಲೋಽನುರಾಗಃ
ಸ್ಮೃತ್ವಾ ಸ್ಮೃತ್ವಾ ಯಾತಿ ದುಃಖಂ ನವತ್ವಮ್ ।
ಯಾತ್ರಾ ತ್ವೇಷಾ ಯದ್ ವಿಮುಚ್ಯೇಹ ಬಾಷ್ಪಂ
ಪ್ರಾಪ್ತಾನೃಣ್ಯಾ ಯಾತಿ ಬುದ್ಧಿಃ ಪ್ರಸಾದಮ್ ॥
4. ಶಲಾಘ್ಯಾಮವಂತಿನೃಪತೇಃ ಸದೃಶಿಂ ತನುಜಾಂ
ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಪುನರಾಗತದಾರಭಾರಃ ।
ಲಾವಾಣಕೇ ಹುತವಹೇನ ಹೃತಾಙ್ಗಯಶ್ಚಿಂ
ತಾಂ ಪದ್ಮಿನಿಂ ಹಿಮಹತಾಮಿವ ಚಿಂತಯಾಮಿ ॥
5. ಸಮ್ಬನ್ಧಿರಾಜ್ಯಮಿದಮೇತ್ಯ ಮಹಾನ್ ಪ್ರಹರ್ಷಃ
ಸ್ಮೃತ್ವಾ ಪುನರ್ನೃಪಸುತಾನಿಧನಂ ವಿಷಾದಃ ।
ಕಿಂ ನಾಮ ದೈವ ಭವತಾ ನ ಕೃತಂ ಯದಿ ಸ್ಯಾದ್
ರಾಜ್ಯಂ ಪರೈರಪಹೃತಂ ಕುಶಲಂ ಚ ದೇವ್ಯಾಃ ॥

III. Explain with reference to context any four of the following :

(16 m)

ಯಾವುದಾದರೂ ನಾಲ್ಕನ್ನು ಸಂದರ್ಭಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿರಿ:

1. ಹಂತ ಭೋಃ! ಅರ್ಧಮವಸಿತಂ ಭಾರಸ್ಯ ।
2. ಸರ್ವಜನಮನೋಭಿರಾಮಂ ಖಲು ಸೌಭಾಗ್ಯಂ ನಾಮ ।
3. ಅಕರುಣಾಃ ಖಲು ಇಶ್ವರಾಃ ।
4. ಸೀಮಾಮಿವ ಅಮ್ಬರತಲಸ್ಯ ವಿಭಜ್ಯಮಾನಾಮ್ ।
5. ಯದಿ ತಾವದಯಂ ಸ್ವಪ್ನೋ ಧನ್ಯಮಪ್ರತಿವೋಧನಮ್ ।
6. ಇದಂ ಚ ಮುಖಮಾಧುರ್ಯಂ ಕಥಂ ದೂಷಿತಮಗ್ನಿನಾ ।

IV. Write critical notes on any two of the following :

(14 marks)

ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡಕ್ಕೆ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ :

1. ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಃ|
2. ವಿದೂಷಕಃ|
3. ಸ್ವಪ್ನದೃಶ್ಯಮ್|
4. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿವೃತ್ತಾಂತಃ |

V. Write an essay on the date, place, and works of Bhasa.

(12 marks)

ಭಾಸನ ಕಾಲ, ದೇಶ, ಕೃತಿಗಳ ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

Or ಅಥವಾ

Sketch the character of उदयनः.

ಉದಯನನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿರಿ.

VI. A) Recognise any five of the following forms :

(5 marks)

ಕೆಳಗಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಐದರ ರೂಪಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿರಿ :

1. स्मृत्वा	2. पानीयम्
3. ज्ञातवान्	4. कर्तुम्
5. आगत्य	6. श्रुतः
7. पश्यन्	8. स्थातव्यम् ।

B) Give the forms of any five of the following as directed :

(5 marks)

ಕೆಳಗಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಐದರ ರೂಪಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿರುವಂತೆ ಬರೆಯಿರಿ :

1. रघु (अपत्यवाचक)	2. विष्णु (देवतार्थक)
3. श्रवण (कालार्थक)	4. मधुर (भावार्थक)
5. शक्ति (मत्वर्थीय)	6. तद् (सम्बन्धवाचक)
7. पयस् (विकारार्थः)	8. राधा (अपत्यवाचक)।